

Algemene beschouwing programmabegroting 2019

“De beste manier om iets op te starten is ophouden met praten en er aan beginnen.”

Walt Disney

Financiën

Het is wel een bijzondere begroting omdat de programma's in de loop van 2019 nader worden uitgewerkt, geconcretiseerd en meetbaar gemaakt. Op dit moment voelt het een beetje als een ongespecificeerde rekening die het voor de raad lastig maakt om haar controlerende taak uit te voeren. De CDA fractie kijkt dan ook reikhalzend uit na de uitgewerkte en geconcretiseerde programma's.

Daarom blijft het absoluut nodig dat de begroting ook vanuit de bril van een "boekhouder" wordt bekeken, immers alle gewenste uitgaven moeten wel voorzien zijn van een solide financiële dekking. Uitgangspunt voor de CDA fractie is dat structureel beleid wordt betaald uit structureel geld. En dat incidenteel beleid wordt betaald uit incidenteel geld.

De gemeente Almelo staat nog onder preventief toezicht van de Provincie Overijssel. Met de Provincie is een financieel herstelplan in 2016 afgesproken met een doorlooptijd tot en met 2022.

Wij liggen op koers, sterker nog in het coalitieakkoord is vastgelegd dat het de ambitie is dat uiterlijk in 2020 het preventief toezicht door de provincie is opgeheven. Daarbij is het uitgangspunt solide financieel beleid en een sterke budgetdiscipline. Als de gemeente Almelo daadwerkelijk vanaf 2020 niet meer onder preventief toezicht staat kan het jaarlijkse spaarbedrag worden ingezet om nog meer te investeren in de stad.

Een begroting met een totaalbedrag van ruim € 272 miljoen aan lasten die bestaat uit zowel kosten vanuit continueren van bestaand beleid als extra investeringen en inspanningen in de diverse programma's voortkomend uit het coalitieakkoord Ambitie, Daadkracht en Vertrouwen.

In het structureel perspectief is goed zichtbaar wat de gevolgen zijn van de diverse keuzes vanuit het coalitieakkoord. Het structureel perspectief voorziet in een overschot van € 7.41 miljoen in 2022.

Het jaar 2019 is sluitend maar wel dankzij de inzet van een incidenteel bedrag van € 0.49 miljoen vanuit de algemene reserve en de inzet van € 475.000 extra dividend die men in 2019 denkt te kunnen ontvangen. De CDA fractie vindt deze laatste een arbitraire keuze.

Ook de CDA fractie vindt dat het eigen vermogen weer zo snel mogelijk op het gewenste en vereiste niveau dient te komen. Voor Almelo is het beslist noodzakelijk om de beschikking te hebben over financiële buffers die incidenteel ingezet kunnen worden bij niet voorziene tegenvallende resultaten of inkomsten.

Dat blijkt ook uit uitkeringen, vooral het accres, dat blijft een onzekere en niet te voorziene factor getuige de recente uitkomsten van de meicirculaire 2018 met een nadeel van ruim € 1.6 miljoen voor Almelo. Dit nadeel moet zo maar even door onze gemeente in 2018 ten laste worden gebracht van onze toch al negatieve algemene reserve.

Een van de grootste risico's welke wij als gemeente lopen is het grondbedrijf.

De positie van het grondbedrijf is zacht uitgedrukt niet florissant. Gelukkig is er binnen de meerjarenbegroting al ruimte gereserveerd om vanuit de algemene reserve in 2019 extra € 5.4 miljoen te storten in het grondbedrijf ter afdekking van de verliezen. In 2020 zal de laatste storting vanuit de algemene reserve plaats vinden. De CDA fractie doet een dringend beroep op het college om alles in het werk te stellen om de positie te verbeteren juist in een tijd waarin er meer en meer gebouwd wordt door zowel particulieren als het bedrijfsleven. Wij

zijn dan ook zeer benieuwd naar de actuele risico-inventarisatie van het grondbedrijf zoals aanbevolen door de accountant bij de jaarrekening 2018. Wanneer is die klaar?

De CDA fractie zal alle genoemde zaken zorgvuldig en nauwgezet volgen in 2019. Ook vragen wij het college om bijzondere aandacht te schenken aan de bewaking van processen en budgetten. Het mag niet zo zijn dat college en raad te laat signalen ontvangen dat er ergens iets uit de pas loopt.

Het college moet tijdig en adequaat kunnen inspelen op afwijkende ontwikkelingen. Wij denken bijvoorbeeld aan de leges omgevingsvergunning en begraafrechten. Er moet scherp aan de wind worden gezeild en daar is goede sturingsinformatie een vereiste voor.

Jeugdgezondheidszorg

In het coalitieakkoord is afgesproken citaat: “versterking van preventie bij het jonge kind door te investeren in opvoedingsondersteuning, vroegsignalering en de relatie onderwijs-Jeugdzorg.” Einde citaat. Daarmee zijn wij natuurlijk heel blij. Recent is de gemeente gestart om in samenspel met de Jeugdgezondheidszorg, het onderwijs, de kinderopvang en Avedan om een gezamenlijke visie en actieplan hiervoor te maken. De CDA fractie mist echter de geboortezorg zoals verloskundigen, gynaecologen en kraamzorg in het rijtje, tenminste als je echt de prioriteit bij preventie wilt leggen. Een baby die tijdens de eerste 1000 dagen van het leven blootstaat aan risicofactoren zoals leefstijl, voeding en sociale omgeving, begint met een achterstand aan zijn of haar leven. Deze factoren zorgen ervoor dat kinderen zich op fysiek, mentaal en sociaal gebied minder goed kunnen ontwikkelen. Een goede start begint al voor de geboorte, zelfs nog voor de conceptie en de zwangerschap.

Minister De Jonge heeft landelijk een signaal afgegeven en € 41 miljoen beschikbaar gesteld voor het project Kansrijke Start. Dit project sluit naadloos aan bij de ambitie in het coalitieakkoord en wij gaan ervan uit dat de gezamenlijke visie en het actieplan in lijn zijn met het actieprogramma een Kansrijke Start. Want voor Gidsgemeenten (Gezond in de stad) die een lokale coalitie willen vormen, zijn er vanuit het actieprogramma Kansrijke Start via een decentralisatie-uitkering middelen beschikbaar. Daar moeten wij als Gidsgemeente van profiteren. Dat vraagt ook om een voortvarendheid want het budget is beschikbaar voor 2018 t/m 2021. Niet te lang praten over visie en actieplan want dan is de pot leeg. Wij hoeven niet het wiel opnieuw uit te vinden er zijn al tal van goede voorbeelden, die succesvol zijn gebleken, in het land beschikbaar. Om in aanmerking te komen voor de middelen moet het locale plan goed gekeurd zijn door de gemeenteraad. Wij willen nadrukkelijk voorstellen om gebruik te maken van het beschikbaar gestelde geld. Voor dit project kan voor cofinanciering geld worden gereserveerd uit de al toegekende Gids-gelden. Hierover zal het CDA dan ook een motie indienen.

Economie en Participatie

Ondanks veel verschillende ideeën en beleidsplannen is het ons niet gelukt het aantal mensen dat een beroep doet op een bijstandsgelateerde uitkering aan werk te helpen. We lijken wel gevangen te zitten in een samenwerking die is aangegaan met het UWV. Alles moet zowel onder de vlag van het Werkplein en als in (sub) regionaal verband. Het doel daarvan is dat je samen een groter afzetgebied en meer mankracht hebt om werkeloosheid tegen te gaan. In theorie is dat ook zo maar in de praktijk blijkt dat dit mee gaat in de grote pot werkeloosheid. Dus ook WW en WW gerelateerd. Mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben een ander aanpak nodig dan mensen die geen of een relatief korte afstand hebben tot die

arbeidsmarkt. Toch hebben we alles op een hoop gegooid en benaderen we de hele groep in gemeenschappelijk verband. Daar gaat het onzes inziens verkeerd.

Volgens de laatste gegevens hebben we ongeveer 2800 mensen in de bijstand. Daarvan is het in de regel zo dat 50% dusdanige problematiek heeft dat zij niet in staat zijn om te werken. Dat betekent dat er ongeveer 1400 mensen overblijven die wel kunnen werken. Hetzij op proefplaatsing hetzij met een langere aanloop zoals een werkervaringsplek. De CDA fractie vraagt zich af of de gemeente deze mensen echt kennen. Wat zijn hun kwaliteiten, wat hun beperkingen en sluit hun kennis, kunde en vaardigheden aan bij wat de arbeidsmarkt vraagt. Hebben wij een volledig beeld van onze populatie om ze binnen de kortst mogelijke tijd aan het werk te helpen.

Betaald werk is een belangrijke pijler tegen armoede en isolement. Als er sprake is van een kloof tussen aanbod van werkzoekenden en vacatures dan vindt de CDA fractie dat er sterk moet worden ingezet op (om- en bij)scholing om die kloof te dichten.

Wij begrijpen de redenering van het samenwerken in regionaal verband maar voor de CDA fractie gaat het om het effect voor onze inwoners met een bijstandsuitkering. Daar zijn wij verantwoordelijk voor. Het klinkt ons natuurlijk als muziek in de oren als we lezen dat mensen met een lange afstand tot de arbeidsmarkt duurzaam aan het werk moeten maar wij vragen ons af hoe. Nogmaals het begint met de mensen in beeld te hebben en weten wat hij of zij nodig heeft. Maatwerk!

Zorg

Vanaf 2017 is de tweede fase gestart, de transformatie. Bij de transformatie ligt de focus op vernieuwing van de aanpak en het daadwerkelijk realiseren van een meer integrale uitvoering en inzetten op preventie in plaats van curatief. Als we kijken wat de ambities vanaf 2017 zijn en wat gerealiseerd is dan kunnen wij ons niet aan de indruk onttrekken dat de transformatie erg moeizaam op gang lijkt te komen. Er wordt erg veel tijd gebruikt om succesvolle pilots of projecten om te zetten naar gemeente breed beleid. Zoals de pilot met 25 multiprobleemgezinnen en de intensivering van de samenwerking tussen huisarts en sociale wijkteams. Deze innovaties, die echt effectief blijken te zijn, hebben we hard nodig om in 2022 uit te komen met de rijksmiddelen voor het sociale domein, een van de hoofddoelstellingen in het coalitieakkoord. Cruciaal is volgens de CDA fractie dat we innovatieve projecten realiseren die zowel kwaliteit leveren als structurele besparingen. Preventief beleid zorgt voor minder aanspraak op zorg en inkomensondersteuning. Het meeste succes hebben die gemeenten die gewoon met de aanpak van ondersteuningsvragen aan de slag zijn gegaan met behulp van gezond verstand. Goede voorbeelden hiervan zijn er genoeg in het land. Deze voorbeelden laten zien dat gewoon praktisch en met gezond verstand werken vanuit de leefwereld van de klant heel veel geld oplevert dat anders aan individuele voorzieningen was besteed. Bijvoorbeeld het kunnen verminderen van uren begeleiding door de financiële zorgen van multiprobleemgezinnen te verminderen of weg te nemen. Of een huisuitzetting te voorkomen door met een klein budget de huurachterstand weg te werken. Dat is waar we naartoe moeten en kunnen: Mensen gelukkiger maken door werken met gezond verstand. Hiermee kan de echte transformatie inclusief bezuinigingen worden bereikt. Een win-win voor alle partijen!

We moeten stoppen met systeem en procesdenken. Beleid maken is niet een doel op zich! Wij hebben mensen nodig die in staat zijn om van buiten naar binnen te kijken en die komen met frisse en onorthodoxe ideeën. Laat die ideeën toe, zij kunnen helpen om de transformatieopdracht en de betaalbaarheid van zorg tot een succes te maken!

In het nieuwsbericht van het ministerie van VWS van 1 juni 2018 wordt melding gemaakt van de invoering van het abonnementstarief voor de WMO. Het gaat om een vast tarief van € 17,50 ongeacht inkomen, vermogen of gebruik. Ook wordt aangegeven dat het abonnementstarief de uitvoeringspraktijk bovendien een stuk eenvoudiger maakt. Het voorkomt bureaucratie en administratieve rompslomp en leidt daardoor tot een soepeler proces en minder fouten. De CDA fractie is erg benieuwd of er daadwerkelijk kan worden bespaard op de uitvoeringskosten. De mogelijke besparing zou, wat de CDA fractie betreft, gebruikt moeten worden om nog krachtiger in te zetten op preventie en innovatie.

Duurzaamheid

De CDA fractie heeft uitvoerig gesproken met enkele inwoners uit Bornerbroek over de mogelijkheid die zich wellicht voordoet om de 110kV-hoogspanningslijn zowel de stad uit te krijgen als ondergronds. Het bestaande elektriciteitsnet in Overijssel wordt uitgebreid met drie nieuwe ondergrondse 110 kV-kabelverbindingen. Er wordt gestart met onder anderen het aanleggen van de nieuwe ondergrondse 110 kV-kabelverbindingen tussen hoogspanningsstations Hengelo Weideweg en Almelo Mosterdpot. De CDA fractie is het met de initiatiefnemers eens dat het de moeite waard is om te onderzoeken of het mogelijk is om de 110 kV-hoogspanningslijn die nu dwars door bewoond gebied loopt als een combinatiewerk de stad uit te werken en ondergronds te maken. Dat biedt vele voordelen vanuit duurzaamheid, veiligheid, gezondheid en verbeteren leefomgeving. De CDA fractie dient een motie in waarin het college wordt gevraagd om op hele korte termijn in overleg te treden met de betreffende gemeenten en TenneT over de mogelijkheid om de Almelose 110 kV-kabelverbinding ondergronds buiten de stad te realiseren.

Zwembad

Zwembad het Sportpark is aan het einde van haar levensduur. De vraag is of renoveren nog een optie is of gaan we voor nieuwbouw. Nieuwbouw zou wat de CDA fractie betreft op een andere plek kunnen waardoor een prachtige locatie vrij komt voor woningbouw. Dat is geheel in lijn met de recent vastgestelde herijking woningbouwplanning en programmering 2017 tot en met 2026 waar juist gekozen wordt voor inbreiding. Bij nieuwbouw kan de bestaande accommodatie in bedrijf blijven wat vooral belangrijk is voor zowel de gebruikers als de verenigingen waardoor ledenverlies wordt voorkomen. Andere voordelen van nieuwbouw zijn ontwerprijheid, je begint met een nieuw leeg blad, aandacht voor duurzaamheid en energiebeheer wat een positief effect heeft op de exploitatielasten en een nieuw zwembad heeft meer aantrekkingskracht omdat het aan moderne behoeften kan voldoen. Het einde van de levensduur van het zwembad kun je zien als een bedreiging maar ook als een kans voor mooie nieuwe ontwikkelingen. Is het college bereid een verkenning te doen of de huidige zwembadlocatie kan transformeren naar woningbouwlocatie en het nieuwe zwembad elders in Almelo kan worden gerealiseerd.

Blijverslening

Veel mensen willen zo lang mogelijk zelfstandig in hun eigen huis blijven wonen. Om dit mogelijk te maken zijn vaak woningaanpassingen nodig. Niet alle ouderen hebben echter hiervoor voldoende spaargeld achter de hand. Daarnaast is het voor ouderen lastiger om een lening bij een bank af te sluiten. De Blijverslening kan hiervoor een goede uitkomst bieden. De CDA fractie denkt dat de Blijverslening dan ook echt in een behoefte voorziet! Wij verzoeken het college deze mogelijkheid te onderzoeken.